

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

De zes instrumenten van de Omgevingswet

Omgevingsvisie

Programma

Decentrale regels

Gemeentelijk omgevingsplan

Provinciale omgevingsverordening

Waterschapsverordening

Algemene rijksregels

Omgevingsvergunning

Projectbesluit

EENVOUDIG BETER

De Omgevingswet voorziet in één gebiedsdekkende regeling per bestuursorgaan. Gemeenten gaan werken met het gemeentelijke omgevingsplan, provincies met de provinciale omgevingsverordening en waterschappen met de waterschapsverordening. Dit om de overzichtelijkheid van regels en de onderlinge inhoudelijke afstemming te vergroten. Er komt overgangsrecht, waarin bepaald wordt hoe hiernaar wordt toegewerkt. Bestemmingsplannen en lokale verordeningen gelden bij inwerkingtreding van de Omgevingswet automatisch als het gemeentelijk omgevingsplan.

Gemeentelijk omgevingsplan

Op dit moment zijn de gemeentelijke regels over de leefomgeving nog verspreid over een groot aantal verschillende bestemmingsplannen en verordeningen. Bijvoorbeeld een kapverordening, monumentenverordening, algemene plaatselijke verordening, reclameverordening, ligplaatsenverordening, een verordening voor in- en uitritten, enzovoort. Lastig voor degenen die er mee werken en ook niet bevorderlijk voor een goede inhoudelijke afstemming van al die verschillende regels. De stapeling van regels zorgt er voor dat burgers en bedrijven worden afgeschrikt als zij initiatieven in de leefomgeving willen ontplooiën.

In het gemeentelijk omgevingsplan worden bestemmingsplannen, beheersverordeningen en de omgevingsrechtelijke delen van andere verordeningen logisch en samenhangend gebundeld.

In het gemeentelijk omgevingsplan staat:

- de toedeling van functies aan locaties en regels die met het oog daarop nodig zijn
- omgevingswaarden (als gemeenten het nodig vinden, bijvoorbeeld voor geur)
- regels die afwijken van algemene rijksregels, mits dit is toegestaan
- een toetsingskader voor vergunningen

Zo ontstaat een integraal geheel aan regels dat alle aspecten van de fysieke leefomgeving omvat. En doordat het omgevingsplan digitaal is en wijzigingen direct worden verwerkt, kunnen burgers en bedrijven via internet alle geldende regels van de gemeente voor een bepaald perceel of adres bij elkaar vinden. Bij de voorbereiding van het omgevingsplan vindt participatie plaats. Tegen het omgevingsplan staat beroep open.

Voorbeeld

Een bewoner wil een garage slopen en elders in de tuin een grote uitbouw neerzetten. Daarvoor moet een boom gekapt worden. Hij kan zijn adres in het gemeentelijk omgevingsplan aanklikken en meteen zien welke regels er gelden voor slopen, kappen en bouwen.

Participatie

Een belangrijke voorwaarde voor snellere en betere besluitvorming in de Omgevingswet is participatie. Het voordeel van participatie aan het begin van het traject is dat belanghebbenden bij het project kunnen meedenken over oplossingen en alternatieven. Het komt de kwaliteit van het besluit ten goede en vergroot het draagvlak. Dat verdient zich in latere fasen terug. Bij omgevingsvisies, omgevingsplannen, programma's en projectbesluiten moeten bestuursorganen aangeven hoe ze burgers en andere belanghebbenden hebben betrokken.

Omgevingsplan

In een omgevingsplan kunnen onderdelen een globale planvorm krijgen, waarbij veel functies in het gebied mogelijk worden gemaakt. De gemeente laat zo ruimte voor nieuwe initiatieven: uitnodigingsplanologie. Ze benoemt in het omgevingsplan ook de kwaliteitseisen voor het gebied, zoals voor geluid, veiligheid, bodemkwaliteit en verkeerscirculatie. Zo bepaalt de gemeente per gebied wat de gewenste kwaliteit is en welke regels er gelden in dat gebied. Die regels en de data van de fysieke leefomgeving zijn

digitaal beschikbaar. Zo kunnen initiatiefnemers zien wat er in het gebied mogelijk is en zo nieuwe creatieve ideeën indienen, die passen bij de gewenste kwaliteit van de leefomgeving.

Provinciale omgevingsverordening

Ook de provincie moet haar regels bundelen in één document, de provinciale omgevingsverordening. De provinciale milieuverordening, de planologische verordening, de ontgrondingenverordening, de landschapsverordening en de grondwaterverordening worden geïntegreerd. Sommige provincies doen dat al. Dat is gemakkelijker en overzichtelijker voor degenen die er mee werken en het is beter voor de onderlinge afstemming.

Het karakter van de provinciale verordening verschilt van dat van het gemeentelijk omgevingsplan. Het omgevingsplan richt zich vooral tot burgers en bedrijven, de provinciale omgevingsverordening bevat naast algemene regels vooral instructieregels die zich richten op gemeenten en waterschappen. De instructieregels bevatten aanwijzingen voor de inhoud van het gemeentelijke omgevingsplan of de waterschapsverordening. Bijvoorbeeld instructieregels over omgevingswaarden voor watersystemen of voor gebieden waar het grondwater beschermd moet worden. Ook voor stiltegebieden en luchthavens van regionale betekenis zijn provincies volgens de Omgevingswet verplicht om in de omgevingsverordening regels te stellen. Voor het overige bepaalt iedere provincie zelf over welke onderwerpen ze regels wil stellen. Gemeenten moeten er voor zorgen dat zij de instructieregels verwerken in het omgevingsplan. Het blijft voor provincies onder voorwaarden ook mogelijk om in de verordening zelf regels op te nemen die direct doorwerken naar burgers.

Waterschapsverordening

Ieder waterschap heeft nu al een verordening ter uitvoering van de waterbeheertaken. Deze verordening is in de praktijk bekend als de keur. Centraal in de keur staan gebods- en verbodsbepalingen die zich richten tot onderhoudsplichtigen en diegenen die handelingen in watersystemen uitvoeren. Denk daarbij aan het gebruik maken van een waterstaatswerk, het lozen van water op het oppervlaktewater, of het onttrekken van oppervlaktewater of grondwater. De waterschapsverordening wordt digitaal vastgesteld en ontsloten. Dat maakt de regels beter kenbaar voor burgers en bedrijven. Bij sommige waterschappen zijn er nog andere verordeningen, bijvoorbeeld voor wegenbeheer dat bij een enkel waterschap tot het beheertakenpakket behoort. In de Invoeringswet van de Omgevingswet zal worden bepaald binnen welke termijn waterschappen, provincies en gemeenten de andere verordeningen in respectievelijk de waterschapsverordening, de provinciale omgevingsverordening en het gemeentelijk omgevingsplan zullen moeten opnemen.

Dit is een uitgave van het
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Interdepartementale Programmadirectie Eenvoudig Beter
Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
postbus.eenvoudigbeter@minienm.nl
www.omgevingswetportaal.nl
April 2016

